

Takács Marianna

J vagy LY?

Játékos helyesírási gyakorlatok 1–2. osztály

Megoldókulcs

A SZÓBAN: J

1.

j	e	t	ú	ö	i	a
á	t	o	j	á	s	j
c	s	l	s	a	j	t
i	a	v	á	m	n	ó
n	j	a	g	u	á	r
t	e	j	r	ö	l	y

2. rojt, juh, ajtó, száj, jármű
haj, ajak, szíj, fej, bajusz

3. h —> aj
b —> aj
r —> aj

m —> aj
t —> aj
b —> aj

f —> ej
t —> ej
p —> ej

4. táj   díj
nyáj   száj

5. jég   haj   táj   fúj
jövő   óhaj   ijed   jóga

6. tej, vaj, sajt, tojás, olaj

7. héja   varjú   borjú   papagáj
juh   majom   szajkó   lajhár

8. férj   bojt

9. ma – **jom**   ha – **jó**   to – **jás**
    új – ság   **aj** – tó   **laj** – hár

10. a) barjátékérűjságiméptutajszuaajtózsaterajzcil

b) játék, újság, tutaj, ajtó, rajz

11. fejsze, játék, jelmez, ejtőernyő

12. fürj   héja   varjú   szajkó

13. a) aláhúzendó: rajtol, bojler, jaguár, jázmin

14. ajándék   papagáj
    úrhajó   éjszaka

15. tejföl, sajtkrém, kenőmájas, joghurt, teavaj, fahéj, olajbogyó, tejberizs

16. borjú   lajhár   majom
    varjú   papagáj   jaguár

17. újság, tojás, járda, tutaj, jácint, juhász

18. a)

HÁJAS   május
MÁJUS   saját
BÁJOS   hájas
SAJÁT   májas
MÁJAS   bájos

BOJTÁR   hajtás
SAJNÁL   pajtás
HAJTÁS   bujkál
BUJKÁL   bojtár
PAJTÁS   sajnál

19. a) + zajos, + selejt

b) zajos = nagy hangú, hangos;   selejt = gyári hibás, nem megfelelő minőség

20. a) áthúzendó: rajzlap

b) Mert nem ehető, a többi igen.

21. tojás   sajt   tejföl
    olaj   májkrém   joghurt

22. ú j r a z   c n á j t i   u g r é j a
    a v ó j r   a n j t i c   a j á g r u
    j v r ú a   c i j t u n   á g u n a j

varjú   jácint   jaguár

23. fájdalom   ajándék
    kijárat   jutalom

24. rajzol   lehajol   majszol

25. hajt, jelöl, hajol, járkál, rajzol, zajong, majszol

26. a) játszik|sóhajt|hajol|zajong|bujkál|javít

b) játszik, sóhajt, hajol, zajong, bujkál, javít

c) kiszínezendő: Mindegyik szó cselekvést fejez ki.

27. a)

jóízűen	bujkál	jóízűen majszol
ijedten	járkál	ijedten bujkál
jólesően	majszol	jólesően odabújik
fájósan	odabújik	fájósan felsóhajt
ujjongva	felsőhajt	ujjongva járkál

b) Pl.: Peti jóízűen majszol egy süteményt.
Egy kislány ijedten bujkál a mérges kutya előtt.
Az öcsém jólesően odabújik anyukámhoz.
Anyukám a fájósan felsóhajtott, mikor a bokája kibicsaklott.
A bátyám ujjongva járkált, mikor megnyerte a futóversenyt.

28. ravasz
lassú
élelmes

**minden hájjal megkent
csigaparipán jár
a jég hátán is megél**

29. jóízű, játékos, lejtős, májas, jeges, hajas, bajuszos, fájós

30. a)

zsivaj	kacaj	száj	éjszaka	ajak
pajtás	éjjel	röhej	ricsaj	játszótárs

b) kacaj – röhej
pajtás – játszótárs
zsivaj – ricsaj
száj – ajak
éjjel – éjszaka

31. a)

lejtős	játék	lejtős járda
jóízű	majom	jóízű kenőmájas
jégtörő	járda	jégtörő hajó
játékos	kenőmájas	játékos majom
fejtörő	hajó	fejtörő játék

b) Pl.: A lejtős járdán óvatosan kell közlekedni.
A jóízű kenőmájast nagyon szeretem.
Jégtörő hajók járnak a befagyott folyókat.
A gyerekek jól szórakoztak a játékos majom bemutatóján.
Nagyon szívesen játszom fejtörő játékokat.

32. a) Megfejtés: pók
 b) Kiejtés szerint írjuk: Kiejtéstől eltérően írjuk:
       szabja   útját
       rakja   kifosztja
33. haja szála se görbül – nem esik baja
 nem fér a fejébe – nem tudja megérteni
 megégeti a száját – bajba keveredik
34. a) Másképp ejtjük, mint ahogy le van írva.
 b) *Mije?* kabátja, földje, füstje, padja, szappanja, gondja
       Mit cselekszik? kiszámítja, látja, befonja, kínálja, bontja
 c) Pl.: A fiú kabátja a fogason lóg.
       Anna kiszámítja az összeadásokat.
35. a) A bölcsőből egy baba hiányzik.
 b) jertek, lehajtotta, fejét, bölcsőjét, pihenjen, nőjön, jól
36. Bámul, mint a **borjú**.
 Tarka, mint a **papagáj**.
 Lassú, mint a **lajhár**.
 Károg, mint a **varjú**.
 Gyors, mint a **jaguár**.
37. Megfejtés: ajtó
    hajó
38. aláhúzendó: MIRJAM, LAJOS, JANKA, MAJA, JÁNOS, JÁZMIN
39. lány név: Maja, Lujza, Janka, Lejla, Hajna, Mirjam
 fiú név: Jácint, Lajos, Joakim, Vajk, Benjámín, Adorján
40. Júlia   Hajnal   Jázmin   Lujza
41. Andrej, Rajmund, Adorján, Jácint, Jakab
42. a) A kezdőbetűket vesszük figyelembe.
       Benjámín, Hajna, Lujza, Maja, Rajmund, Vajk
 b) Mivel azonos betűvel kezdődnek a nevek, az első nem azonos betűt vesszük figyelembe.
       János, Jázmin, Jenő, Jóska, Judit, Juliska
 c) Betűrendbe soroláskor a rövid és hosszú magánhangzók között nem teszünk különbséget.
       Jácint, Jakab, Janka, Lajos, Lejla, Lujza
43. a) áthúzendó: Tokaj
       Azért mert az egy város neve, a többi utónév.
 b) Andrej, Hajnal, Jakab, Lejla, Lujza, Vajk

44.

M	A	J	A	C	V	B	F	A	H	É	J
A	L	U	J	Z	A	O	J	Ó	S	K	A
A	N	D	R	E	J	H	A	J	N	A	N
T	Y	I	J	A	K	A	B	É	T	B	K
U	A	T	E	A	D	O	R	J	Á	N	A

45. La – jos
Ma – ja
Ja – kab
Ju – dit

- Lej – la
Luj – za
Haj – nal
Jan – ka
Jós – ka

46. a) Mindegyik utónév.

Mindegyik két szótagra bontható.

b) aláhúzendő: Andrej

Mert két magánhangzó között három mássalhangzó van, a többinél kettő.

c) And – rej

47. Újabban a **Fahéj** név is adható lányoknak.

Szeretem a **fahéj** ízesítésű ételeket.

Anyukám kedvenc virága a **jázmin**.

Elsőtől **Jázmin** a legjobb barátnőm.

48. a) A jegenye egy fafajta. **I**

A rántotta tejből készül. **H**

Az év utolsó hónapja január. **H**

b) A rántotta tojásból készül.

Az év első hónapja január.

A Jácint férfi utónév.

A lajhár a fákon tanyázik.

A Jácint női utónév. **H**

A fahéj jó illatú fűszer. **I**

A lajhár a földön tanyázik. **H**

49. b) ajándékára járókelők jókedvű
születésnapjára gyerekzsivajra

c) **Jakab** sajnálkozva nézte **Jácint** új biciklijét.

d) Pajtásai ujjongva fogadták kis barátjukat.

Pajtásai ujjongva fogadták kis barátjukat.

A SZÓBAN: LY

1. gólya, bagoly, sirály, pulyka

2. datolya, derelye, nápolyi, gulyásleves, naspolya

3. golyó   fáklya   vályú   persely
 gólya   kályha   uszály   pikkely

4. harkály

5.

b	a	g	o	ly	s
i	b	ó	t	s	i
v	ö	ly	v	ó	r
a	g	a	s	ly	á
ly	ö	g	m	o	ly
ó	ly	á	i	m	e

6. a) áthúzandó: seregély

b) aláhúzandó: állat

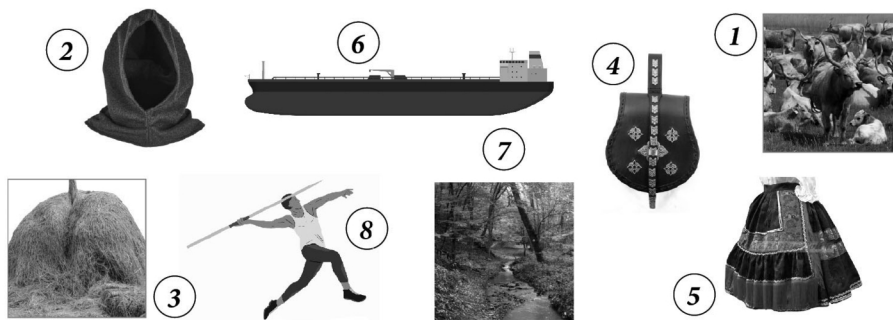
7. b) bekarikázandó: gólya

c) karvaly, sirály, pulyka, fogoly, sólyom, harkály, ölyv, keselyű, seregély, bagolynak, engedély

8. pocsolya   akadály
 nápolyi   folyadék

9. bekarikázandó: korcsolya, gereblye

10.

11. céltalanul bolyong — sompolyog
 folyton panaszcodik — kóvályog
 mosolyog — nyavalyog
 lopakodva megy — bazsalyog

12. furulyázik   korcsolyázik

13. hüvelyes   terebélyes
 pikkelyes   ragályos

14. a)	fo-goly
kö-lyök	bi-valy
hó-lyag	zsá-moly
se-lyem	sze-gély
<i>cser-mely</i>	<i>bog-lya</i>
<i>ten-gely</i>	<i>kály-ha</i>
<i>kas-tély</i>	<i>csuk-lya</i>

- b) Tiszta vizű **csermely** folydogál az erdőben.
A **zsámoly** már elő van készítve a tornaórára.
A kisebb súlyú **fogoly** földön fészkelő madár.

15. tartály, boly, erkély, derelye, lyuk, bélyeg, golyó, pólya, mély, király

16. gereblye

17. a) <i>selymes</i>	<u><i>kedélyes</i></u>
<i>szívélyes</i>	<i>szabályos</i>
<i>hólyagos</i>	<u><i>homályos</i></u>
<i>szeszélyes</i>	<u><i>veszélyes</i></u>

b) **Milyen? Mi?**

kedélyes	beszélgetés
szívélyes	fogadtatás
homályos	ablaküveg
veszélyes	mutatvány

18. a) tar-	-sely	tartály
cser-	-tály	csermely
bor-	-tély	borbély
per-	-mely	persely
for-	-bély	fortély ★

c) áthúzandó: furcsaság melléfogás

19. a) **Milyen? Mit csinál?**

homályos	helyesl
veszélyes	bazsalyog
selymes	lyukaszt
kedélyes	osztályoz
súlyos	gallyaz

b) A cirkuszban a **veszélyes** mutatványnál mindenki felszisszent.

20. a) mély, mulya, veszélyes, dölyfös, bolyhos, lyukas, szabályos, selymes

b) Pl.: Mély vízben veszélyes úszni.

Ne légy már olyan mulya!

A dölyfös embereket nem szeretik.

A sok mosástól nagyon bolyhos lett a pulóverem.

A lyukas zoknit nem veszem fel.

Szabályos négyzetet rajzoltam.

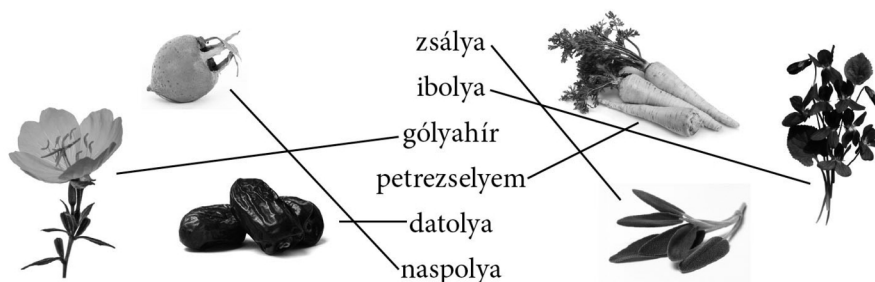
21. lyukacsos, lyukad, lyukas, lyukaszt, lyukasztó

22. gabalyodik – 3
 hömpölyög – 1
 sompolyog – 4
 gomolyog – 2

23. a) pálya   gulya   kehely   sirály
       zsálya   mulya   pehely   király
 b) csekély   folyó   gólya   pikkely
       sekély   golyó   pólya   cikkely

24. fáklya, folyó, furulya
 keselyű, király, kölyök
 persely, pisztoly, pocsolya

25.

26. a) *gólyahír*   *datolya*
 b) *gólya*   *bivaly*

27. a) áthúzandó: bögöly
 Mert az nem **növény**.
 b) áthúzandó: datolya
 Mert az nem **állat**.
 c) áthúzandó: folyosó
 Mert az nem **tulajdonság**.
 d) áthúzandó: engedély
 Mert az nem **cselekvés**.

28. Árva, mint a **gólya**.
 Erős, mint a **bivaly**.
 Mérgező, mint a **pulyka**.

29. a) süllyed
 gallyaz
 helyyel
 süllyeszt
 súllyal
 b) Pl.: A hajó egyre csak süllyed a folyón.
 Apukám a kertben fát gallyaz.
 Anyukám a vendégeket helyyel kínálja.
 A vízbe süllyeszttem a szivacsot.
 A piacon különböző méretű súllyal mérnek.

30. **hömpölygő** folyó **kóválygó** kölyök
süllyedő uszály **gabalyodó** gombolyag

31. sirály bagoly sólyom
harkály seregély pulyka

32. a)

kóvályog	szívélyes	kalyiba	kedélyes
dölyfös	bolyong	lakhely	kevély

b) kóvályog – bolyong
szívélyes – kedélyes
kalyiba – lakhely
dölyfös – kevély

33. ibolya

34. Több néző számára elkerített hely: **páholy**
A bab népies elnevezése: **paszuly**
Díszes, talpas ivópohár: **kehely**
Bő, ráncos szoknya régiesen: **rokolya**
Támla nélküli, alacsony ülőbútor: **zsámoly**

35. a) uszály|vályú|persely|erkély|furulya|tartály|tégely|súlyzó
b) uszály, vályú, persely, erkély, furulya, tartály, tégely, súlyzó

36. *Mi?* *Milyen?* *Mi történik?*
műhely lyukas süllyed
pocsolya esélyes lyukad
erkély súlyos émelyeg
gomolyog

37. korcsolya, bivaly, király, gereblye, zsámoly, pisztoly

38. a)

lyukas	—	pulóver	lyukas zokni
bolyhos	—	zokni	bolyhos pulóver
erélyes	—	betegség	erélyes kérés
mély	—	kérés	mély folyó
ragályos	—	folyó	ragályos betegség

b) A lyukas tornacipő helyett újat kell venni.
A bolyhos sapkám már nem engedi anyukám felvenni.
Az erélyes kérés ellenére sem csinálta meg.
A mély folyót komppal szeltük át.
Benedek ragályos betegséget kapott.

39. Debrecenbe kéne menni,
pulykakakast kéne venni.
Vigyázz, kocsis, **lyukas** a kas,
kiugrik a **pulykakakas**.

40. a) füles társ fülesbagoly
 gólya bagoly gólyahír
 autó pehely autópálya
 gabona hír gabonapehely
 osztály pálya osztálytárs ★

41. b) bekarikázandó: C
 c) osztálytársak

42. a) pehelysúly korcsolyapálya kristálykehely veszélyhelyzet

- b) Az birkózásban pehelysúlyban is lehet versenyezni.
 A korcsolyapályán délelőtt edzenek a gyorskorcsolyázók.
 Karácsonykor kristálykehelyben találja anyukám a pohárkrémet.
 A világvárvány idején veszélyhelyzet volt az országban.

43. Ibolya, Zsálya, Zselyke, Mályva, Orsolya

44. Mihály, Ipoly, Károly, Gergely

45. A kertben a tavaszi virágok közül az **ibolya** virít.
 Zselyke **Ibolya** mellett ül az iskolában.

Az erdei **mályva** virágszirmai ehetőek.
 A **Mályva** magyar eredetű női utónév.

46. 2. Ipoly 3. Károly 5. Orsolya 4. Mályva 1. Gergely

Gergely, Ipoly, Károly, Mályva, Orsolya

47. a) Ipoly – Ibolya Mihály – Mályva Zsálya – Zselyke

- b) Ha azonos betűvel kezdődik a szó, az első nem azonos betűt vesszük figyelembe betűrendbe besorolásakor.

48. Borbolya, Gergely, **Ibolya**, Károly, Mihály, **Orsolya**, Zselyke

49. a) Minden szavában ly van.

50. b) *Ki?* *Mit csinál?*
 Zselyke furulyázik
 Gergely korcsolyázik
 Orsolya gereblyéz

51. a) 1. zsámoly
 2. ragályos
 3. fortély
 4. tavalyi
 5. gólya

- b) Megfejtés: Mályva

A SZÓBAN: J-LY

1. boly rajz golyó
hajó olaj pálya
2. jégpálya, jégkristály
helyjegy, helyrajz
olajkályha, olajtartály
bivalytej, bivalyborjú
3. szajkó harkály
héja sirály
varjú seregély
papagáj sólyom
4. ibolya, zsálya, datolya, naspolya, petrezselyem, gólyahír, mályva
5. a) Szegény **bagoly** nappal vak,
dőlt falak közt fészket rak,
éjjel jár ki vadászni,
egereket **hajhászni**.
b) áthúzandó: bazsalyogni, támolyogni, rejtőzni

6. pajkoshelyesijedösselymestavalyiszomjas 6

7.

j jégeső tejberizs ejtőernyő majonéz	rejtekhely pulykatozás jégpálya	ly folyadék ünnepély tűzhely
--	---------------------------------------	---------------------------------------

8. erkélyajtó, jégpálya, játékszabály, járdaszegély, hüvelykujj

9. a) játékszabály

játékszabály

játékszabály

játékszabály

játékszabáj

b) korcsolyapálya

korcsolyapálya

koccsolyapálya

korcsolyapálya

korcsójapálya

c) rajzpályázat

rajzpályázat

rajzpalyázat

rajzpájázat

rajzpályázat

10. a) sajtos
bújócskázna
Erdélyben
kenőmájast

11. jácint, ibolya, gólyahír, jegenye

12. a) talajt gyújt talajt gereblyéz
 veszélyt lyukaszt veszélyt jelez
 gallyat gereblyéz gallyat gyújt
 jegyet jelez jegyet lyukaszt
 fáklyát gyújt fáklyát gyújt

b) A bekapcsolt riasztó **veszélyt jelez**.
 A család **gallyat gyújt** a szalonnasütéshez.

13. a) bivaly, fűrj, gólya, jaguár, lajhár, varjú
 b) bagoly, harkály, jegesmedve, papagáj, pulyka, ölyv
 c) saskeselyű, selyemmajom, seregély, sirály, sólyom

14. a) Melyik ék mulattatja a gyermekeket? a **játék**
 Melyik vaj a legutálatosabb? a **tolvaj**
 Melyik hajó jár a levegőben? az **űrhajó**
 Melyik virág virít fagyban? a **jégvirág**

15. furulya

16. a) áthúzó: megbélyegez, szabályos
 b) helyesbít, helyrehoz, jobbít, kijavít
 jókora, kiterjedt, tekintélyes, terebélyes, terjedelmes

17. a) **saj**tos, **raj**zol, **ricsaj**, **jel**mez, **újság**, **játé**kos
boly, **veszély**es, **nápolyi**, **gereblye**, **lyukaszt**, **erkély**

b) **j** **ly**
 sajtos boly
 rajzol veszélyes
 ricsaj nápolyi
 jelmez gereblye
 újság lyukaszt
 játékos erkély

18. bekarikázandó: C

19. ünnepély, bejárat, engedély, éjszaka, ajándék, veszélyes

20. a) 2. hajó 1. dereglye 4. tutaj 3. kajak 5. uszály
 b) dereglye, hajó, kajak, tutaj, uszály
 c) Nincs lerajzolva: hajó

21. a) **Saj**nos a buszon nincs szabad ülő**hely**.
 A kiömlött **tej** a terítőre **folyt**.
 A **mély folyó**ban **veszélyes** fürödni.
Vajkot a **jégpályán súlyos** baleset érte.
Zselyke tojást és **joghurtot** vásárolt.

22. tükör**tojás**, máj**krém**, dere**lye**, te**j**berizs, gu**ly**ásleves

TEDD PRÓBÁRA TUDÁSOD! – 1. FELMÉRÉS

1. varjú, hajó, datolya, zsámoly
2. járkál, jelöl, lyukaszt, rajzol, játszik, bolyong
3. a) JÁCINT|ANDREJ|MÁLYVA|ZSELYKE|LUJZA|GERGELY
b) Jácint, Andrej, Mályva, Zselyke, Lujza, Gergely
4.
Béka mondja, brekeke, ...
nincsen neki jókedve. Vigyázz, kocsis lyukas a kas,
... kiugrik a pulykakakas!

Elesett a lúd a jégen, Tejet adok, vaját adok,
majd felkel a jövő héten. ha megeszed, többet adok!
...

TEDD PRÓBÁRA TUDÁSOD! – 2. FELMÉRÉS

1. elyborjúnavosúhelymalyditvéjjelműasléjatemasirályaljolitevalymlejtőz
borjú, hely, éjjel, sirály, lejtő
2. iskolások csoportja osztály
előző évi tavalyi
gyerekek szabadidős tevékenysége játék
kis nyílás van rajta lyukas
3. Orsolya, Adorján, Júlia
Juliska, Ibolya, Benjámín
4. A rókakölykök tavasz végén jönnek a világra. Szemhéjuk összetapadt, a fülük fejükhöz lapult. Kéthetes korukra minden tejfoguk kibújik. Másfél hónaposan már lakóhelyüket elhagyva a napon játszanak. Júliustól elkísérik szüleiket zsákmányszerző útjukra.

TESZTELD TUDÁSOD!

1. B
2. 3
3. 6
4. 4
5. C
6. D
7. B